

AMOR PATRI

QUADRO DRAMÁTICH

EN UN ACTE Y EN PROSA

ORIGINAL DE

JOSEPH MARTRUS

Estrenat ab brillant éxit
en lo TEATRO PRINCIPAL de Barcelona
la nit de 'l 23 d' Abril de 1898.

ARCHIVO TE.
MILI
S. Pablo, 21-G

7
Preu: UNA PESETA

AMOR PATRI

AMOR PATRI

QUADRO DRAMÁTICH
EN UN ACTE Y EN PROSA

ORIGINAL DE

JOSEPH MARTRUS

*Estrenat ab brillant éxit
en lo TEATRO PRINCIPAL de Barcelona
la nit de 'l 23 d' Abril de 1898*

BARCELONA (GRACIA)
IMPREMPTA DE JOSEPH Y JULIA DORIA.—ANGEL, 20.
1898.

Aquesta obra dramàtica es propietat de son autor, qui ab arreglo á las vigents disposicions legals sobre propietat intel·lectual, se reserva 'ls drets de reimpressió, traducció, representació y alteració de títol.

Queda fét lo dipòsit previngut per la ley.

A mon coral é invariable amich

D. Joseph Pineda y Bosch

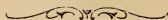
*Com que 'n los bons cors impera
la verdadera amistad,
assegurar no es quimera
que la teva verdadera,
Pineda, es una vritat.*

*Per' agrahir, donchs, de cor
l' amistad de 'l teu cor rich,
ab goig manifesto y dich
que tu n' ets l' amich millor
d' aquest ton humil amich.*

*Y per' que en quant pugá hourada
siga, obrar crech ab aplom,
colocanthy en la portada
de ma obreta titulada
AMOR PATRI, lo teu nom.*

Joseph Martus.

REPARTIMENT

PERSONATJES	INTÉRPRETES
DONYA EULARIA.	Sra. Morera (Elvira)
MERCENETA.	Sta. Galcerán (Conxa)
DON PERE.	Sr. Serraclara (Antón)
EUSSEBI.	„ Fernández (Ernest)
DON FELIP.	„ Santolaria (Modest)
TON.. . . .	„ Capdevila (Jaume)
DON VENTURA.	„ Barceló (Vicents)

Lloch de l' acció: Barcelona.

Epoca: á últims de 'l mes de Juny de l' any 1808.

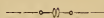

NOTA.—EUSSEBI, vesteix l' uniforme d' oficial de l' exèrcit espanyol.

ACTE ÚNICH

Sala amoblada ab luxo; ab dos portas á cada costat y una á 'l fondo.

ESCENA PRIMERA

MERCENETA, TON.

- TON   ¿Que no faria jo per complaure 't?
- MERCENETA   Vos ho agraxeixo, Ton.
- TON   No faltaba mes. Un pobre vellet que t' ha vist desde petita, que fins t' ha vist neixer, que fins á 'ton pare va gronxar en lo bressol, que fins...
- MERCENETA   *(Interromptlo)*. Fins'm' estimeu molt.
- TON   Si, si; y molt que t' estimo, Merceneta. Perdona si 't tutejo; pero que mentres serás noya ho faré de tutejarte, com ab ton pare vaig ferho mentres fou solter; y també perdona si 't molesto parlante de 'l carinyo que 't porto.
- MERCENETA   ¿Molestarme vos? A 'l contrari, vostra conversa 'm plau sempre y molt m' anima

TON Te veig tan bonicoya y tan ignocentona, que 't comparo á una tendre colometa, de la que vull jo seguir sa volada pera lliurarla de las urpas de l' esparver que la vólta. ¡Oh! Solsament pòts esser ditxosa ab aquell á qui de debó aprecias, y tot mon empenyo consisteix en véurete 'n, pera d' aquesta manera 'ser jo felis.

MERCENETA ¿Com podré, Ton, pagarvos may l' interés que per mí us preneu?

TON La paga en aquestas cosas poch importa

MERCENETA (*Tocan las set en un relotje de campanar*).

¡Las set!

TON Sí, las set. Vaig desseguida. Lo teu pare está ocupat per 'llá dins, en son despaitx y ta mare participant de la suntuosa festa de 'l vehí temple de Santa María. Lo faré entrar d' amagat y podreu los dos parlar un rato de vostres assumptos d' enamorats.

(*Se 'n vá pe 'l fondo*).

ESCENA II

MERCENETA, *sola*.

Res mes hermós qu' estimar ab tot lo cor, ab tota l' ánima; res més diví. Empero, trist, molt trist n' es trovar obstacles á 'l verdader amor... ¿Que m' importa sa fortuna?... ¿qué, son titol de Marqués?... Impossible es que l' ayami ara ni may; y en va que intentin que jo siga seva, puig que sento per ell antipatía, fins á l' extrem de que l' aborreixo.

ESCENA III

MERCENETA.—EUSSEBI y TON, *pe 'l fondo*

MERCENETA ¡Eussebi!

EUSSEBI ¡Merceneta!

TON Enrahonin descansats; que jo mentrestant, desde allí fora vigilaré. (¡Que alegre y goitxosa la veig! ¡que goitjós y alegre estich jo també!)

(Se 'n vá per la porta de' fondo)

ESCENA IV

MERCENETA, EUSSEBI

EUSSEBI ¿M' esperavas?

MERCENETA Impacienta.

EUSSEBI Aixó proba que m' estimas. ¡Quin plaher mes gran experimento prop teu!

MERCENETA ¡Jo quina satisfacció!

EUSSEBI ¡Oh! *(Ab certa melancollá)*.

MERCENETA ¿Sents tristesa, Eussebi?

EUSSEBI ¡Merceneta!...

MERCENETA Algún pesar te domina.

EUSSEBI ¡Cóm dirtho!

MERCENETA Explica't; prompte.

EUSSEBI Es una recent contrarietat.

MERCENETA No me la ocultis.

EUSSEBI Tinch que deixarte, allunyarme de tu.

MERCENETA ¿Com? *(Alarmada)*. ¿Que dius?

EUSSEBI Irremissiblement. Desde que las tropas francesas s' han apoderat de nostres forts, molts de 'ls oficials espanyols que hi havia á Barcelona, han desaparegut, ja por iniciativa propia, ja cumplint mandatos superiors jerárquichs.

MERCENETA Y tú farás lo mateix.

EUSSEBI Sí, Merceneta; aixis m' ho ordenan. La Patria corra imminent perill y mon deber de ciudadá y mon honor de militar ho exigeixan á la vegada.

MERCENETA ¡Ja no 'ns veurem may més!'

EUSSEBI Tinguem confiansas de que si.

MERCENETA ¡Quin día marxas?

EUSSEBI Demá.

MERCENETA ¡Deu meu! ¡Que aviat!

EUSSEBI Merceneta, un accent imperiós y sagrat me crida; 'l de la mare patria.

MERCENETA Me' temo que no tornarás.

EUSSEBI Tornaré, per que Deu farà que las armas de 'ls conqueridors de mala lley res puguin ab mi; tornaré quant Barcelona siga altre cop ben espanyola, siga altre cop ben catatana.

MERCENETA ¡Deu meu!

EUSSEBI Intenta l' enemich avassallar á nostra nació per complert; mes tropa y poble están desatinats adonantse de sos innocents plans, y desitjan ferli pagar cara la osadía á 'ls crits de: ¡Visca la Patria! ¡Visca Espanya!

MERCENETA S' ho mereix.

EUSSEBI Encara que mentida sembli, l' or de 'ls invasors ha enlluhernat y seduhí á alguns espanyols espuris, mals patricis, sense consciencia ni fé, los quals han renegat de 'ls instints de llibertat é independencia.

MERCENETA ¡Quina iniquitat! ¡quina baixesa!

EUSSEBI Y tot aquell que 's precia de bon espanyol, de bon catalá á punt deu trobarse á tota hora de sacrificarse, encoratjat per l' amor patri.

MERCENETA L' un obstacle darrera l' altre. Mos pares

- s' oposan á nostre amor y ara la patria te demana y t' allunya. (*Plorosa*).
- EUSSEBI No ploris. Tas llágrimas me farían pérdrer la serenitat en lós instants precisos en que mes d' ella necessito.
- MERCENETA ¡Deu meu!
- EUSSEBI Fóra, Merceneta, posar en dupte 'l meu valor personal y faltar á 'l meu deber ineludible.
- MERCENETA ¿Y si 't perdo per sempre?
- EUSSEBI Si acás moro 't quedará 'l consol de resar per un mártir de la Patria, que haurá sucumbit cridant: ¡Visca Espanya!
- MERCENETA ¡Tristos presentiments!
- EUSSEBI Pero que deben menyprear, per que, si Deu vol, no han de realizarse

ESCENA V

Dits, TON, pe 'l fondo

- TON (*A Merceneta*). Ta mare ha girat la cantonada.
- MERCENETA ¿Torna ja?
- TON Mes aviat de lo que 'm creya. (*A Eussebi*). Segueixim, que tal com l' he fet entrar d' amagat, le 'n faré sortir.
- EUSSEBI ¡Adeu, Merceneta!
- MERCENETA ¡Adeu!
- EUSSEBI Avans de una partida vull demanar ta má, ta preciosa ma, per segona vegada á 'ls teus pares. Sí, prescindint de 'l meu humil llinatge, accedeixan á mos apasionats y repetits prechs, podré donar una grata nova á ma familia y me n' emportaré en l' ausencia 'l consol de haver conseguit son dessitjat beneplácit á nostres amors.

MERCENETA ¡Aixís siga!

TON ¡Tant de bó!

(Eussebi y Ton, se'n van per la porta de 'l fondo).

ESCENA VI

MERCENETA, *sola,*

No mes faltava aixó, pera colmo de ma desdítxa. Lo cor se m' ompla de dol. Mentres ploraré jo sa ausencia, que se 'm farà insoportable, éll s' exposará á morir á mans de l' enemich. Son honor y son deber l' hi reclaman que acudeixi á la guerra. ¡Enhorabona! Se tracta de la Patria y ella, nos han ensenyat, es primer quetot. ¡Verge Santa de la Merce, inspiranme aliento pera soportar semblant contratemps!

(Se'n vá per la porta segonà de la dreta).

ESCENA VII

D.ª EULARIA, *pe'l fondo, en traje de carrer*

Vinch reventada, lo que 's diu. *(Se senta en un silló)*. Caminant una mica depressa, ja se sab, me tapo..... ¡Quina funció mes concorreguda! ¡quin sermó mes apropiat y eloquent!... La concurrencia éra de lo mes escullit de la societat barcelonina... ¡Quin vestit mes capritxós la meva amiga la baronesa. No 'm pareix propi tant de luxó per' assistir á una funció de iglesia. Hi ha senyoras

que sembla hi van pera lluhir sos adornos, mes que per' encomenarse á Deu... Donya Pepa, la viuda Castells, duya una mantellina de blonda com aquella que 'm só comprat últimament..... Pero ¡Jesús! que flaca y groga s' ha tornat la senyora Margarida, de desde que no l' havia jo vist. Será efecte de lo molt á menos que, segons veus, ha vingut lo seu marit en son comers de productes ultramarins..... ¡Qué 'ls agrada 'l sexo bell á 'ls oficials gabatxos! A una tota la ruborisan ab sas devoradoras miradas y tota la sofocan ab sos axamporrats ditxaraxos... Ja ván de brasset, la Leonor, filla de'l consignatari don Ramón Massiá, y son promés, en Rafalet Vinyas, aquell jove rich hereu, mestre veler. Éll, gosa d' una bona fortuna y á n' ella l' hi donarán un bon dot, que prou podría jo saberlo, solsament que no m' agrada esser tafanera. ¿Qui entra?

ESCENA VIII

D.ª EULARIA.—D. FELIP y TON, *pe'l fondo*

TON	Lo senyor Marqués. (<i>Anunciantlo</i>).
FELIP	A 'ls peus de vosté, donya Eularia. Segons veig acaba d' arribar vosté de fora.
EULARIA	Só anat á la parroquia de Santa María del Mar, ahont predicava lo dominico Frá Gayetano, que ho ha fet divinament.
FELIP	Es un sabi orador. ¿Y la Merceneta?
EULARIA	No ha tingut ganas aquesta tarde de venir ab mí, y déu estar á 'l seu quarto, segurament, brodant com de costum.
TON	N' es molt laboriosa, la senyoreta.

- FELIP   Justament es aquesta una de las qualitatats que mes admiro jo en ella, de las que reuneix.
- TON   Que son moltas y notables, y entre las tantas la d' esser pubilla. (Beute aquest ou...)
- FELIP   No miro la cosa baix lo prisma de l' interés; y á haverho dit altra persona que no vos, Ton, creuria que 's tractava d' inferirme agravi.
- TON   No ha sigut, don Felip, lo meu ánimo oféndre 'l. (L' altre ja 's cou.)
- EULARIA,   No ho prenga á mal, Marqués. Ha estat simplement una lleugeresa:
- FELIP   Ja sé que 'l Ton no es capás... y per altra part es incident que no val la pena.
- EULARIA   Aniré á traure 'm la mantellina; y 'l Ton avisará á la Merceneta que vosté ha arribat. Ab lo seu permís Marqués.
- FELIP   Vosté 'l té.
(*Donya Eularia y Ton, se 'n van respectivament per las portas primera y segona de la dreta.*)

ESCENA IX

DON FELIP, sol.

Avuy tinch de donar lo cop decissiu. Ans d' un mes me vencen lletras y pagarés per valor de trenta mil lliuras catalanas. Ab lo que tinch de rébrer de 'l comissari de guerra francés, á cambi de ma convinguda tasca de infident, no 'n tinch prou per' evitar la meva ruina. Precisa que 's verifiqui 'l casament com mes prompte millor; y á aquest' fi y per lo que puga sobrevenir, valdrá mes que

ab certa diplomacia pretexti un viatge cualsevol, encara que després no arribi á realitzar-lo. La Merceneta es filla única, com ha dit lo Ton, y á 'l dirho ho ha encertat; y 'l seu pare un de 'ls mes richs comerciants de la plassa de Barcelona. En aquest enllás matrimonial, cifro jo ma salvació financiera. Sento passos. Será la Merceneta. No, qu' es don Pere.

ESCENA X

D. FELIP—D. PERE, *en trajo de surtir á passeig, per la porta primera de la esquerra.*

- PERE   ¿Vosté aquí? Poch li sabia.
 FELIP   Fá un moment. ¿Anava vosté á surtir, don Pere?
 PERE   Si, senyor.
 FELIP   No vull, donchs, entretenirlo.
 PERE   Questió d' ultimar un negoci y d' enterrar-me de 'l curs de nostre estat no gayre falaguer, per cuant evidentment se véu que las forsas imperials, baix excusa d' anar á Portugal, van adjudicantse nostres territoris.
 FELIP   Aixís se créu, pero á mí 'm sembla que si be 's deturan á Espanya, no portan lo fi maliciós que se 'ls atribueix.
 PERE   L' opinió pública...
 FELIP   Aquesta 's deixa portar casi sempre de la impetuositat irreflexiva y supeditar per mals auguris y acostuma veurer nuvols en un cel tot seré.
 PERE   Quant lo riu corra... ¿A que ferse amos absoluts de la plassa de San Sebastiá de la Ciutadela de Pamplona, de'l castell de San Fernando de Figueras, aixis que

de las dos inexpugnables fortalesas que á Barcelona tenim, com son Montjuich y la Ciutadela? L' ambició de Napoleón es gran, insaciable y justifica tots los temors. L' ocupació de Catalunya per sos exércits n' es per nosaltres un afront, y gelosos de nostra honra, debém probarli que l' indómit temperament de la rassa de 'ls nets de 'ls almogávares, retxassa tota insidiosa ingerencia y tota mena de jou y sumissió.

ESCENA XI

Dits.—D.ª EULARIA, per la primera porta de la dreta.

- EULARIA   Ja torno á esser aquí, Marqués. Creya trobarhi també la Merceneta.
- FELIP   Pues no senyora. (Interrupció oportuna)
- EULARIA   (*A D. Pere*) ¿D' ahonts vens?
- PERE   A 'l contrari: no vinch, me n' anava á veurer á don Ventura, ab qui tenim que lligar aquell contracte que tú sabs; y á adquirir de pas impressions políticas.
- EULARIA   Acás lo Marqués podrá adelantarten alguna.
- FELIP   Senyora, casi puch dirli que 'n aquesta materia, soch de la classe neutra. (Mentim).
- PERE   Perilla l' independencia de la Patria, y aquesta no es patrimoni de cap bando determinat, sino de tots los espanyols aymants de la integritat nacional.
- FELIP   Efectivament. (Estich confós. Si ho notarán).
- EULARIA   Lo Marqués, en l' oçassió present tindrà

altras ideas que 'l preocupan; y quant arribi 'l cas sabrá portarse com correspon.

FELIP Si senyora. (Dissimulem).

PERE Massa sé qu' es vosté espanyol, ab l' aditament de catalá y que sabrá demostrarho. Tot lo per mí expressat ha sigut sols un natural esclat patriótic.

FELIP Aixís ho he comprés.

PERE Cambiem de tema de conversació.

FELIP Sí, y passem á lo que tinch que comunicarlos.

PERE Vosté s' explicarà.

FELIP He result un viatge á la Gran Bretanya, ahont pe 'ls meus interessos me combé serhi d' aquí breus dias. Per lo tant (tinguem tacto), venía á participarlos que s' haurá d' aplassar la boda.

EULARIA (¿Será una excusa per' retractarse?)

PERE (¡Cosa inesperada!)

EULARIA Trobo estrany lo de l' aplassament.

FELIP Ja veurán. Si consideran vostés convenient s' efectui la cerimonia nupcial avans de la meva marxa, no cal esperar á ferho á mon regrés. Lo meu projectat viatge allavors será 'l mateix temps de recreo y de nuvis, acompanyantme la Merceneta.

PERE ¿Y quant pensa vosté marxar?

FELIP A primers de 'l mes entrant, indispensablement.

EULARIA N' enterarem á la noya. Ton. (*Cridantlo*).

ESCENA XII

Dits.—Ton, *per la dreta, porta segona*

- TON   ¿Que manan, mis senyors?
 EULARIA   ¿Heu entrat á avisarla?
 TON   Ara hi anava.
 EULARIA   Digueuli que l' esperem pera ferla sabedora d' una nova per' ella molt agradable.
 TON   Inmediatament vaig. (Me sembla, me sembla.....) (*Se n' entorna*).

ESCENA XIII

D.ª EULARIA, D. PERE, y D. FELIP

- EULARIA   Ja veurá, Marqués, quina alegríá l' hi donarem á la Merceneta.
 FELIP   Celebraré que aixis siga; mes á mes havent observat en ella cert desvío é indiferentisme.
 EULARIA   No 'n fassa cabal.
 PERE   ¡Es tan jove!
 EULARIA   ¡Disset anys!

ESCENA XIV

Dits.—Ton, *per la porta segona de la dreta.*

- TON   Diu, que no 's troba gayre be la senyoreta.
 EULARIA   ¿Desde quant?
 PERE   Fá poch l' hi vista tranquila.
 FELIP   ¿Y donchs?

- TON L' hi soch anunciat que hi havia 'l se-
nyor Marqués, que venia á revelar-li una
grata novetat.
- EULARIA ¿Y que us ha respost?
- TON Que no estava en disposició de surtir de
la seva cambra. (¡Pobreta!)
- EULARIA Enviarem á buscar lo doctor. Veyam.
- TON (¡Pobre Merceneta!)
- Donya Eularia y Ton se 'n van per la
dreta porta segona y de 'l fondo, res-
pectivament).*

ESCENA XV

D. PERE y D. FELIP

- PERE No será cosa de cuidado. puig aquesta
tarde de res se queixava.
- FELIP Millor, y que aviat se restableixi. Ab
permís de vosté, don Pere, 'm retiraré.
- PERE Vosté es ja com de casa.
- FELIP L' objecte principal de ma visita está di-
vulgat. Tornaré luego pera enterarme
de la salut de Merceneta. (No desempa-
raré 'l punt).
- PERE Quant vosté vulguía.
*(D. Felip, saluda y se 'n vá per la porta
de 'l fondo).*

ESCENA XVI

D. PERE.—D.ª EULARIA, *per la dreta, porta segona*

- EULARIA ¿Se n' ha anat, don Felip?
- PERE En aquest moment. ¿Y la noya, com
segueix?

- EULARIA Ab la manía de que casantse ab ell no pót esser ditxosa.
- PERE Molt li dúra.
- EULARIA Repeteix una y mil vegadas que no l' estima ni may podrá estimarlo; que la seva presència li es un torment y que no vól ni veure 'l; que l' Eussebi es aquell á qui ella tant solsament acceptará de tots los homens que la pugan preténdrer.
- PERE ¿Encara pensa ab lo jove oficial guardia walona?
- EULARIA Hi tractat de permadirla, pero inutilment.
- PERE Es mol noya y careix de reflexió y experiència, per lo que no debem nosaltres permétrer que per una ilusió, quant las ilusíons las borra sempre la ma de 'l temps, perdi un magnífich porvenir.
- EULARIA Y que 'l títol de Marqués de las Serras no honri nostre casal y fassa noble nostre familia.
- PERE Es necessari convéncerla.
- EULARIA Déixamho per mí. (*Se n' entorna per la porta segona de la dreta*).

ESCENA XVII

D. PERE.—TON, *pe 'l fondo*.

- PERE Nostre deber de pares es vetllar per la felicitat de la filla única que tenim.
- TON Mi senyor, lo demanan.
- PERE (¿Qui deurá 'sér?)
- TON (Ja estich ab ansia).
- PERE Que passi; endevant.
(TON, *se 'n torna pe 'l fondo*).

ESCENA XVIII

D. PERE.—EUSSEBI, *pe 'l fondo*

- EUSSEBI   ¡Senyor don Pere!.. Aquesta es la segona vegada que tinch l' honor de visitar-lo.
- PERE   Gracias.
- EUSSEBI   Me permeterá qu' entri de plé á manifestarli 'l motiu que m' obliga novament á molestarlo curts instants.
- PERE   Concedit.
- EUSSEBI   Tinguí l' atreviment en ma primera visita de sollicitar la má de la seva filla, á qui professo verdader é inquebrantable amor. Donchs be: avuy tinch l' ossadia de repetirli la meva petició, confiant ab millor éxit.
- PERE   Veurá. Lo casament de ma filla está projectat y en vigílias de realisarse, per lo que será forsós que vosté desisteixi de sas pretensions.
- EUSSEBI   ¿Crech no voldrá ferla desdixada?
- PERE   Lo que desitjò es son benestar.
- EUSSEBI   ¿Y que tampoch voldrá tacar de vosté lo seu preclar nom?
- PERE   No 'l comprench.
- EUSSEBI   ¿Pensa vosté casar sa filla ab un tal don Felip de Mayol?
- PERE   Si senyor.
- EUSSEBI   ¿No ignorará vosté, que 'ls francesos se valen de tots los medis sugeribles pera la consecució de sos projectes, fins á 'l de comprar ab or los serveys d' alguns mals espanyols, á quins se 'ls anomena, per tal motiu, afrancesats, entre 'ls quals hi han subjectes d' elevada alcurnia?

Donchs hi figura també, segons acabo de saber ara mateix, lo Marqués de las Serras.

PERE   ¿Com? ¿Lo Marqués de las Serras?...
EUSSEBI   Lo mateix á qui vosté té otorgada la má de Merceneta.

PERE   ¿Será vritat?... ¡Ah! no; es impossible, talment impossible. Tot ho comprench. No poguent vosté lograr per camins rectes, lícits y legals, lo consentiment que busca, ha forjat tan grossera com descomunal calumnia.

EUSSEBI   Don Pere, no l' hi cápiga dupte: don Felip es un renegat.

PERE   Sápiga que 'n lo meu domicili no hi admeto difamadors.

EUSSEBI   M' hi ratifico: don Felip de Mayol, Marqués de las Serras, es un vil, un traidor, un vengut.

PERE   Prou. Soch á casa meva y ningú té dret á venirmehi á insultar; puig que duptar de la fidelitat de qui tinch destinat pera gendre, es un insult que se 'm profereix y que no tolero.

EUSSEBI   Respecto sos péls canosos, don Pere. Buscaré probas que testimoniin la villanía d' aquest mal titulat noble catalá, á qui vosté tant distingueix. *(Se'n va respectuosament per la porta de 'l fondo).*

ESCENA XIX

D. PERE, *sol.*

¡Quant a' reviment! Volguerme donar entenent de que 'l Marqués, don Felip, es un afrancesat! Calumnia, que sols pót inventarla una imaginació obcecada

y que baix aquest concepte mereix disculpa y ni haig tan sisquera de ferne cas. Veyam ma filla. (*Se 'n vá per la dreta, porta segona.*)

ESCENA XX

TON, *pe 'l fondo.*

¿Don Pere? No hi es. Haurá entrat á á veurer la Merceneta. ¡Pobre noya! Sos pares s' empenyan en volguerla casar ab don Felip, creyentse que un cop casada no 's recordara de l' Eussebi; lo que miro difícil per no dir impossible. ¿Y si m' atrevís á divulgárloshi lo que á mi 'm sembla, á don Pere y á donya Eularia? ¡Qui sab! Aquest vellet farà després una probatura. En fí; démli 'l recado; crídemlo: ¿Don Pere? (*Acostantse á 'l dintell de la porta segona de la dreta.*)

ESCENA XXI

TON, —D. PERE, *per la dreta, porta segona.*

PERE	¿Que hi há, Ton?
TON	Un senyor demana per vosté.
PERE	Diguéuli qu' entri.
TON	Vaig, corrents. (<i>Se 'n vá pe 'l fondo.</i>)
PERE	Está vist que no 'm deixarán surtir, convenintme molt.

ESCENA XXII

D. PERE,—D. VENTURA, *pe 'l fondo*.

- VENTURA ¡Que Deu lo guart, don Pere!
- PERE ¡Molt senyor meu! No pensava fós vosté, don Ventura. Ara 'm disposava á venir quant m' anuncian una visita y havia fet *in mente* 'l propósit de que aixís que la despatxés passaria á avistarme ab vosté. Dispensi 'm.
- VENTURA No hi ha per qué. L' hi porto la minuta de 'l contracte que tenim pendent, per si li está conforme. (*L' hi entrega un plech de papers.*)
- PERE Segui. (*S' assentan don Pere y don Ventura.*) La repassaré ab una ullada. (*Se posa á ferho.*)
- VENTURA Si se l' hi ocorra algún dupte ó troba algún pacte deficientment redactat, podrem d' acort, abdós, solventarlo ó esmenarlo, avans de posarho en net.
- PERE (*Llegint mentalment*). Per ara res tinch que objectar á lo que lleigeixo.... Termino.
- VENTURA Acabi d' enterarse 'n.
- PERE (*Petita pausa*). ¿Quant se firmará?
- VENTURA Demá á mitj dia.
- PERE Esperim á casa de vosté, sens falta, per, anar junts á ca 'l notari.
- VENTURA L' esperaré. (*S' aixecan pera despedirse.*)
- PERE Y digui: ¿quinas són las noticias mes verídicas que circulan per ciutat?
- VENTURA Moltes y no gens satisfactorias.
- PERE M' ho penso. (*Abdós personatjes se tornan á sentar.*)

VENTURA. Ab fonament podem conceptuar que 'ns es hostil la actitud de las legions imperials, las cuales ab pretext de protegirnos s' ensenyoreixan d' Espanya. Tant es aixís, que ocupan ja las poblacions y forts mes principals de la nació; y aquí á Barcelona s' han fet árbitres y possessionat de tot, sens que ho hagin pogut evitar ni Viart de Jantilly, Gobernador militar de la Ciutadela, ni Marián Alvarez, que ho es de Montjuich, ni 'l mateix Capitá general de Catalunya, lo compte de l' Ezpeleta successor de 'l de Santa Clara; puig que ho han realisat valentse de diabólicas arts y alevosas estratagemas los generals transpirenaichs Duhesme, Chabrán y Lechi, aquest ab son aristocrátich batalló de Wélits.

PERE Es veritat.

VENTURA Consideran nostres fingits aliats, á Espanya y sobretot á Catalunya, com á pais conquistat. Mes, s' ha datja l' avis d' alarma ab lo dos de Maig de Madrid, ahont gloriosament han mort los insignes Daoiz y Velarde; y 'ls pobles de 'l Principat s' han aixecat en somatent. En Manresa ha sigut cremat lo carregament de paper sellat de 'l rey intrús, Joseph Bonaparte, á qui 'l vulgo anomena Pep Bottella. Los exércits vencedors en Jena, Marengo y Austerlitz, dos cops han hagut de retrocedir á l' arribar á 'ls intrincats turons de 'l Bruch y Montserrat devant d' un grapat de braus guerrillers arplegats de Manresa, Sampedor, Igualada, Martorell y demás llochs de 'l corregiment. Los mataronesos, si be menys afortunats, acaban de demostrar son héroisme. En Barcelona, las bullan-

gas entre cataláns y gabàtxos sofreixen un paréntesis, pero 's tracta de formalisar clandestinament una Junta local revolucionaria en conveni ab la Suprema de Defensa de Catalunya, á la qual m' honraré perteneixer, pera secundar los moviments de l' exércit llibertador; contant ab patriotas tan decidits com lo Marqués de Vilana, l' advocat Albert, mossen Espiga, l' agutzil Escuder, lo capitá de voluntaris Serrahima lo porter de Llotja Compte, y ab personas tan respectables com lo Pare Gallifa y 'l doctor Pon, y ab la cooperació d' un valent sargento apellidat Navarro y de 'ls coneguts jovens Massana, empleat en la oficina de Vales, y Aulet corredor de Cambis; sens que 'ls espanti la esgarri-fosa forca que aixecarse puga en la Esplanada, ni cap altra índole de sangonós suplici.

PERE Excelents ciutadans.

VENTURA També 's conta ab los coneixements tècnichs de varis jefes y oficials espanyols especialment de reals guardías Walonas, que 's troban de destacament en aquesta capital, alguns dels quals han rebut contrordre á la que tenian de marxar á fora.

PERE Molt se pót esperar d' ells per cert.

VENTURA Y simpatisan ab semb'ants acorts, gremis, Audiencia, clero regular y de convents, Ajuntament y diputats de 'l Comú, un de 'ls tals, lo senyor de la Vega y de Sentmanat, representant en l' Assamblea de Bayona; y constitueixan tots junts, una sola ánima dita patriotisme.

PERE ¿Y armas? ¿Y municions?

VENTURA D' armas no 'n faltarán, entre trabuchs-

- fusells y escopetas, destrals, sabres, bastons, y estacas y en quant á municions tampoch puig que 'n acabantse las batlas, si es necessari, farem á micas y bossins los claus de ferradura, ferros de balcó, baranas d' escala, y quant no, convertirém las campanas benèhidas, en metralha sagrada, trossejantlas.
- PERE L' escolto ab delectable interés. Plaume se prengan midas activas y enérgicas.
- VENTURA No debem tolerar de cap modo la dominació y tiranía napoleónicas, que odian de debó los barcelonins, aixís lo poble que preveu un precari porvenir ab lo tancament que hi ha de fábricas y tallers, com las classes mitja y alta, que per lo benestar d' aquell vetllan,
- PERE Sí, regna la mes coral germanó entre obrers, menestrals y nobles, desempeñant un d' aquestos, lo Marqués de Vilell, Grande d' Espanya, ab molt d' acert l' honorífich càrrech de regidor Degá.
- VENTURA Solsament que pera mengua de la generalitat de nosaltres, ni han alguns que ja fan pacte ab lo francés, entre 'ls tals gent d' ilustració y arraigo y fins algún titol noviliari.
- PERE Deuria ferse 'ls pagar cara sa fellonia.
- VENTURA Han vengut sa dignitat personal, axis com l' honra y 'l porvenir de la Patria, per un grapat d' or, los senyors Medina-beytia, Casanova, Ferrater lo comte de Llar, lo Marqués de las Serras...
- PERE ¿Lo Marqués de las Serras? (*Interrumpintlo y aixecantse*).
- VENTURA Sí senyor. (*També s' aixeca*).
- PERE ¿Don Felip de Mayol?

- VENTURA Si, senyor, don Felip de Mayol, Marqués de las Serras.
- PERE ¿També éll? No pot sér, s' equivoca vosté sens dupte.
- VENTURA No m' equivoco en cap de 'ls noms que li he citat, don Pere.
- PERE ¿Respecte d' éll, n' está vosté segú?
- VENTURA Seguríssim; com de tots los demés.
- PERE ¡Válgam Deu!
- VENTURA Notó en vosté certa preocupació é inquietut repentinas, que 'm cridan l' atenció.
- PERE Ab lo Marqués de las Serras... ab don Felip de Mayol.... me dono vergonya dirho... hi tinch promesa ma filla.
- VENTURA ¿Ab un caragirat, ab un *brigant*, com ells nos moteijan?
- PERE Lo deixo, don Ventura, per un instant sol, no 's mogui; torno. Vull que tota ma família ho sápigas desseguida.
- VENTURA ¿No puch entretenirme, per quant m' esperan.
- PERE Compendrá vosté me sobre rahó pera posarme frenétich y disgustat.
- VENTURA Encara hi es á temps.
- PERE Sí, encara hi soch á temps; encara no es lo meu gendre, encara no ha tacat lo meu nom pur ni perjudicat ma intaxable reputació de patriota.
- VENTURA Aixó déu tranquilisarlo per complert.
(*Se cambian los saludos y D. Ventura se 'n vá per la porta de 'l fondo*).

ESCENA XXIII

DON PERE, *sol*.

Amarch desengany que ni may presumir podia. D. Felip es un renegat, un vengut un traïdor á la Patria; y com á tal un ser ruí y despreciable. Tencarli dech ab pany y forrellat lo cancell de ma casa, pitjor que si 's tractés d' un lladregot de camirral, ó d' un apestat, ó d' un leprós. (*Se dirigeix boy determinat cap á las portas de la dreta*).

ESCENA XXIV

D. PERE.—D.ª EULARIA, *per la dreta, porta segona*

- EULARIA   ¿Ahont vas, Pere, tan decidit?
 PERE   En busca teva, Eularia, de ma filla, de 'l Ton, de tots, pera notificarvos que 'l Marqués es un home dolent, un pervers, un miserable.
- EULARIA   ¿Que desvariejas?
 PERE   Es de 'l domini públich sa traïdoria y ja ningú coneix á 'l Marqués de las Serras, á don Felip de Mayol, per altra cosa que per un afrancesat, per un apóstata.
- EULARIA   ¿Es possible?
 PERE   Y tant. Ho he sapigut de cert, per fidedigne conducte, per don Ventura que acaba d' anarse 'n.
- EULARIA   ¡Deu meu! ¡Y nosaltres!...
 PERE   (*Interrumpintla*). Nosaltres encara som á temps á 'l remey y podem evitar la deshonra de nostra llar.

ESCENA XXV

Dits.—TON, pe 'l fondo.

- TON En lo recibidor espera..
 PERE (*Interrumpintlo*) ¿Lo Marqués?
 TON No senyor; aquell jove oficial walona.
 PERE Té 'l pas franch. Dech darli una y mil satisfaccions y regoneixer 'la sinceritat de sas paraulas.
 TON (*Estranyat*). (¡Quin cambi mes radical! (*Surt y entra tot desseguit, precedit de Eussebi*).

ESCENA XXVI

Dits.—EUSSEBI, per la porta de 'l fondo.

- EUSSEBI Vinch dispost á demostrar ab datos irrecusables, com lo Marqués de las Serras es un inich, un renegat.
 PERE No prossegueixi. Sento haver sigut ab vosté tan injust. Me consta qu' es una certesa lo que fá poch creya jo éra una calumnia.
 EUSSEBI Sas expontáneas explicacions m' omplan de satisfacció á 'l ensemps que d' orgull.
 PERE Digui. ¿Es vosté també de 'ls que devían surtir pera nou destino y han rebut contraordre?
 EUSSEBI Hauria demá anat á incorporar-me en lo plá de 'l Vallés, á la columna que, composta de miquelets, somatents y tropas lleals, comanda Milans de 'l Bosch, pero, m' acaban d' entregar una comunicació (*Mostrant un plech*) en la qual se 'm

mana permaneceixi per ara á Barcelona y 'm posi ab gran reserva á las immediatas ordres de la Junta secreta que 's formarà. Y es mon deber no moure 'm; ocupar lo siti que 'n las conspiracions se 'm senyali, arrostrar tots los perills que 's presentin y fins donar ma vida si la Patria la necessita.

PERE

Be, molt be, jove. Té vosté un cor d' héroe; la llealtad y l' abnegació són en vosté proverbials virtuts.

ESCENA XXVII

Dits.—D. FELIP, pe 'l fondo.

FELIP

Considerantme ja com si fós de la familia, entro sens demanar permís. ¿No m' esperavan tan aviat? M' interessa la salut de ma promesa y aquest ha sigut lo motiu de ma pressa en tornar.

PEBE

A n' aquí hi está vosté de sobras.

FELIP

(Tot ho saben. ¡Oh, l' Eussebi!) (*Adonantse d' aquest*). Me sorpren en vosté, don Pere, semblant llenguatje

PERE

Passi la porta immediatamen, si no vól baixar pe 'l balcó.

EUSSEBI

No es compte aquest propi de saldar'lo vosté, don Pere. (*Encarantse ab don Felip*). Escolti, don Felip de Mayol, escolti Marqués de las Serras, escolti: ¿Quin cástich mereix un fill que renega de sa mare, lo catalá bort que per un bussot de diners, com un nou Judas, comet l' infamia d' éntregarse á l' éxtranjer?

FELIP

Cavaller walona recullo l' insult; elegeixi armas.

- EUSSEBI A un traidor á la Patria, no se 'l máta en desafío, se li dóna una mort cruel y afrentosa: se l' esquartera.
- FELIP (¡Oh!)
- EUSSEBI L' espasa de 'l traidor, pórtá grabada en sa fulla lo descrédit y la deshonra, y per lo tant, aquell que bé s' estima reueix creuharhi la seva sens mácula.
- FELIP Lo qu' es vosté un cobart.
- EUSSEBI ¿Cobart jo? (*Tirant de l' espasa y ab ademán d' embestir á D. Felip*).
- PERE (*S' interposa entre 'ls dos*). Tingui calma! (*A Eussebi*).
- TON (*Igualment s' interposa y diu á Eussebi*). ¡Reprimeixis!
- EULABIA ¡Per Deu! ¡Detinguis! (*També á Eussebi*)
- FELIP Ja 'ns veurém. (*A Eussebi y luego á D. Pere*). M' estranya de vosté...
- PERE (*Interrumpintlo*) ¿Gosa parlar? Vaguisssen d' aquesta casa y no torni may mes á posarhi 'ls peus.
- FELIP (Los hi consta; ho saben de cert). (*Se 'n vá precipitadament per la porta de 'l fondo*).

ESCENA XXVIII

Dits.—Menos D. FELIP.

- EULABIA ¡Deu meu! Apar un somni.
- PERE ¿Qui podia imaginarse que alimentés un fondo tan malvat, un ánima tan repulsiva.
- TON. Tart ó d' hora la veritat sura.
- EULABIA Ja expiará sa mala acció.
- EUSSEBI Son crim; perque 'l traicionar á la patria n' es un crim.

ESCENA XXIX

Dits.—MERCENETA, *per la dreta, porta segona.*

- MERCENETA ¿Qu' eran aquestos crits? Tota jo tremolo.
 EULARIA ¡Filla! } (*S' abrassan*).
 MERCENETA ¡Mare! }
 EUSSEBI (¡Ella!)
 MERCENETA (¡L' Eussebi!)
 TON (¡No queda poch encantada!) (*Referint-se á Merceneta per la presencia d' Eussebi*).
 PERE Qui demostra ésser bon espanyol, catalá fervent y pundonorós militar, digne es d' obtenir ma filla en sant matrimoni. (*Agafa las mans de Merceneta y de Eussebi y las junta*).
 EULARIA Siguen eternament ditxosos. (*Fent com qui beneheix á Merceneta y Eussebi*).
 EUSSEBI Merceneta; per fi nost' amor ha triomfat.
 MERCENETA Sí, Eussebi; la meva Verge Patrona ha ohit mos prechs.
 TON (*Per Merceneta*). Casi d' alegría ploro; ja la veig contenta y felissa.
 PERE ¡Oh! que no s' apagui jamay en nostres cors, com á acérrims espanyols, com á fermes catalans, lo sagrat foch de l' *amor patri*; y pronunciiin nostres llavis ab energia sempre, los mágichs crits de:

¡Visca Catalunya!

¡Visca Espanya!

(*L' escenari queda illuminat per llums-bengalas vermells y grochs, combinats com á colors nacionals.*)

OBRAS DE L' AUTOR

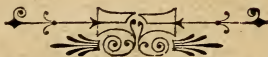

PUBLICADAS

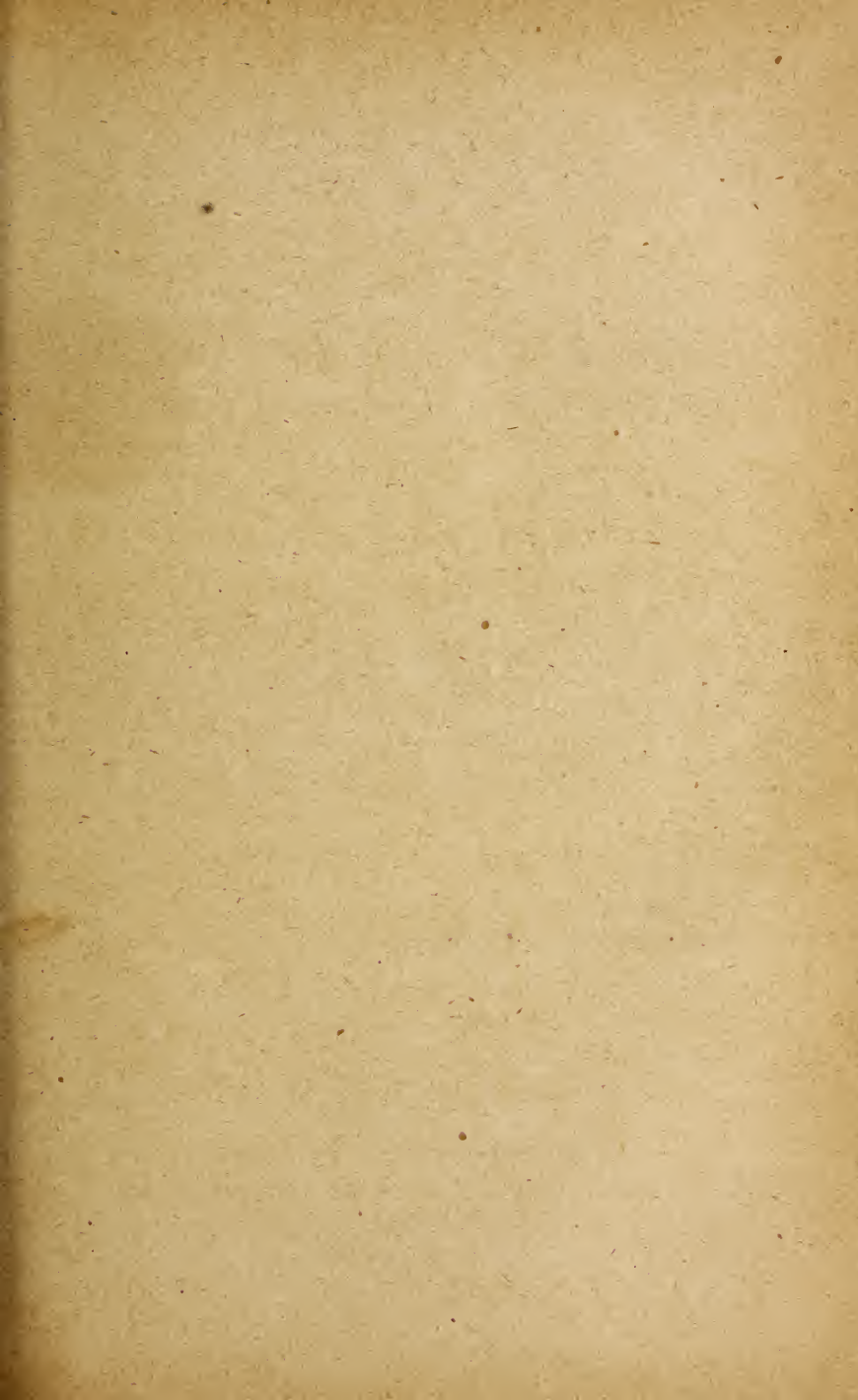
- Faulas alemanas**, (en vers catalá).
·Ls del Centro, (juguet lírich).
Las Sirenas y el Pescador, (poemet).
Lo Cassador, (monólech).
Brots primerenchs, (poesías).
Primeros capullos, (poesías).
La Adoración de los Santos Reyes, (comedia sacra).
La Festa Major, (comedia de costums).
Revoloteos, (poesías).
Manresa y Puigcercós, (drametalegórích). 2.ª edició.
En Peguera, (monólech cómích).
Pescar, (pessa catalana).
La Viudeta, (monólech).
Amor Patri, (quadro dramátích).

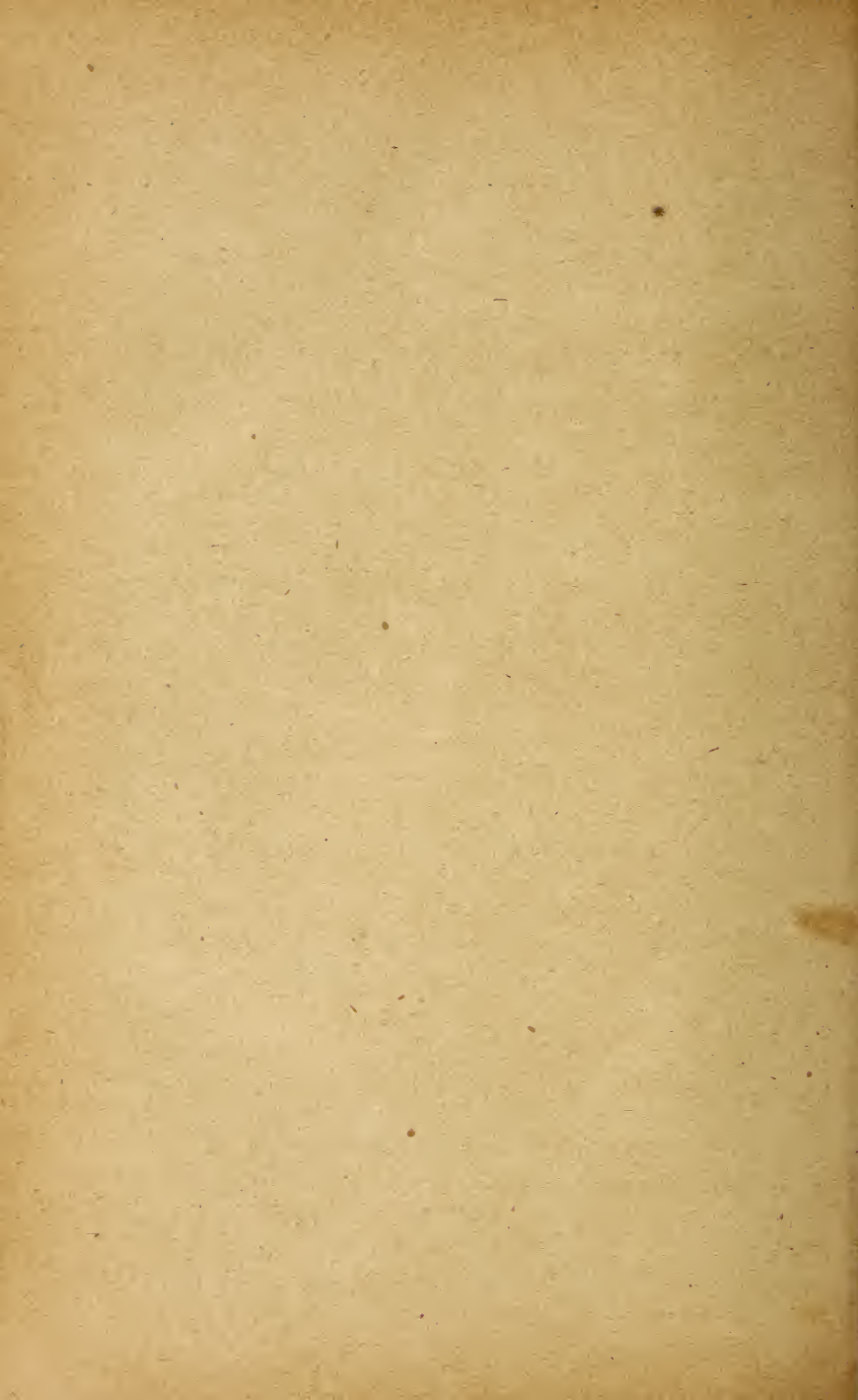
PRÓXIMAS Á PUBLICARSE

- A las foscas**, (pessa cómica).
La muñeca, (monólech infantil).
La familia d' en Joan, (narració en vers).
Lo follet, (pessa).

Continuació del Catàlech **LLIBRERÍA MILLÀ**

Sant Pau, 21.
BARCELONA

Donas	Homes	COMEDIAS CATALANAS		Plas
1	3	Las orellas de Don Pau.	<i>1 acte, prosa.</i> — J. Molgosa.	0'50
1	7	Els tremendos.	<i>1 « vers.</i> J. Asmarats	0'25
1	3	Un joch nou.	<i>1 « «</i> J. Portabella	0'25
1	5	La grau rifada.	<i>1 « prosa.</i> Lluís Llibre	0'50
0	5	L' Exemple.	<i>1 « vers.</i> A. Saltiveri	0'50
0	1	L' Ultim Grahó.	<i>1 « «</i> Ll. Fontova	0'50
0	2	Un viatge á Barcelona.	<i>1 « «</i> S. Bonavia	0'25
1	5	Un vagó.	<i>1 « «</i> Campmany-Colomer	1'00
0	6	Las mitjas de la Paula	<i>1 « prosa.</i> — A. Saltiveri	0'25

Collecció Teatral

Sense dames

(AUTORS: LL. MILLÀ y S. BONAVIA)

Las desgracias del Tenorio,	(per 4 homes,)	0'25
Turróns y Neulas,	« 6 «	0'25
¡Serenó... las vinticuatre!	« 5 «	0'25
La professò de Corpus.	« 4 «	0'25
Sogras á la graella.	« 4 «	0'25
Las estatuas del Tenorio.	« 5 «	0'25

Seguirán publicantse fins á 25 Comedias, de facil representació

COMEDIAS CASTELLANAS

Noche de novios, (diálogo en prosa.) J Arqués. 0'50

Monólogos en verso. A 1 real uno

Oratoria Moderna.	El ensayo de un drama
Al campo, don Nuño, voy.	¡Animal!
Mañana me caso.	Ayer me casé,
¿Café?	

Gran surtido de Dramas, Comedias, Zarzuelas, Diálogos y Monólogos, — Teatro selecto. — Teatro infantil. — Teatro sin lamas, etc.

Libreria MILLÀ

SAN PABLO, 21.—BARCELONA